

Vai valsts amatpersonas statuss ir priekšrocība administratīvajā procesā

Visi cilvēki ir vienlīdzīgi, bet daži ir vienlīdzīgāki par citiem¹

OLAVS CERS

zvērināts advokāts, ZAB "O. Cers un
J. Jurkāns" partneris

LL.M CAND.

LAURA RATNIECE

Rīgas Juridiskā augstskola

"Jurista Vārdā" jau iepriekš rakstīts par iespējamiem tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumiem administratīvajās tiesās.² Tā kā šī problēma pastāv joprojām, autori ar rakstu vēlas raisīt diskusiju par iespējamiem Satversmes 91. panta pārkāpumiem, izskatot administratīvos pārkāpumus ceļu satiksmē.³

Administratīvo tiesu praksē⁴ ir nostiprinājusies tendence, ka situācijās, kad nav tiešu un pārliecinošu pierādījumu, kas nepārprotami apliecinātu personas vainu, iespējams, izdarītajā ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumā, administratīvās tiesas privātpersonas pieteikumu noraida, izmantojot formālu argumentu: nav pamata neticēt valsts amatpersonai – Ceļu policijas inspektoram, jo nav pierādījumu, kas liktu apšaubīt tā objektivitāti. Proti, ja Ceļu policijas⁵ inspektors apgalvo, ka persona ir izdarījusi pārkāpumu, piemēram, pārsniegusi atļauto braukšanas ātrumu, tad Ceļu policijas inspektora teiktajam *a priori* tiek piešķirta augstāka ticamības pakāpe, neskatoties uz to, ka nav neviena cita neapstrīdama pierādījuma, kas to apliecinātu. No tā savukārt izriet, ka privātpersona šādā situācijā netieši tiek nosaukta par meli. Pēc raksta autoru domām, šāda tiesas argumentācija ir pretrunā demokrātiskās valsts iekārtai un neatbilst Latvijas Republikas Satversmes 91. pantam.

Faktiskie apstākļi

Lai radītu priekšstatu par tālāk aprakstīto problēmu, autori citē tēzi, ar kādu tiesa pamatojusi spriedumu administratīvajā lietā Nr. A42662208. "Tiesai nav pamata apšaubīt policijas inspektoru paskaidrojumus. Lai gan no pieteikuma izriet, ka policijas inspektori ir sagrozījuši faktus, pieteicējs nenorāda nevienu apstākli, kāpēc policijas inspektoriem tas būtu jādara. Ievērojot minēto, tiesai nav pamata piešķirt augstāku ticamību pieteicēja paskaidrojumiem nekā policijas darbinieku dienesta ziņojumos norādītajam. Turklāt (...) policijas darbinieku liecinātajam par notikumiem, kas risinājušies, tiem pildot savus dienesta pienākumus, ir piešķirama augstāka ticamības pakāpe."

Autori norāda, ka iepriekš minētajā citātā ietvertais tiesas uzstādījums – nav pamata neticēt valsts amatpersonai – ir pretrunā administratīvā procesa pamatmērķiem un principiem, kā arī Satversmes 91. pantam. Proti, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 2. panta 2. punktu viens no administratīvā procesa pamatmērķiem ir nodrošināt to, ka izpildvaras darbības kontrolē neatkarīga, objektīva un kompetenta tiesu vara. Savukārt Administratīvā procesa likuma 5. pants paredz, ka administratīvajā procesā jāveicina privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizsardzība. Līdz ar to, pēc autoru domām, nav pieļaujams, ka pierādījumu trūkuma dēļ tiek pieņemti privātpersonai nelabvēlīgi nolēmumi, pamatojoties uz to, ka nav pamata neticēt valsts amatpersonai – Ceļu policijas inspektoram – un ka nav pierādījumu, kas ļautu apšaubīt tās objektivitāti.

Vai amatpersona nekad nekļūdās

Administratīvās tiesas, piešķirot augstāku ticamības pakāpi Ceļu policijas inspektoru paskaidrojumiem,⁶ norāda, ka tiem kā valsts amatpersonām saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta ceturto daļu, īstenojot valsts pārvaldes funkcijas, nav savu interešu.⁷ Pieļaujot, ka Ceļu policijas inspektoriem, pildot darba pienākumus, patiešām nav savu interešu, jāņem vērā, ka tas tomēr neizslēdz neapzinātas kļūdišanās iespēju, piemēram, par fiksēto pārsniegto atļauto braukšanas ātrumu sodīt

nepareizo autovadītāju. Proti, pastāv cilvēciskās kļūdas faktors,⁸ kuru tiesa šādā veidā vispār neņem vērā, prezumējot, ka valsts amatpersona – Ceļu policijas inspektors – ir teju dievišķas izcelsmes persona, kam vienmēr ir taisnība un kas nekad nekļūdās, bet visi pārējie, kuru viedoklis atšķiras, visticamāk, melo, lai par katru cenu izvairītos no soda.

Lai gan šāda tiesu prakse ir dominējoša, tomēr atsevišķos gadījumos⁹ administratīvās tiesas ir objektīvi izvērtējušas lietu un nav izmantojušas iespēju pamatot nolēmumu ar argumentu, ka nav pamata neticēt valsts amatpersonai. Tā, piemēram, administratīvajā lietā Nr. A420588210 tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, ir secinājusi, ka tie ir nepietiekami, lai konstatētu, ka persona patiešām ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, neskatoties uz to, ka Ceļu policijas inspektors savos paskaidrojumos uz to bija norādījis. Līdz ar to tiesa secināja: tā kā lietā esošie pierādījumi neapstiprina policijas inspektora paskaidrojumos minēto, ir pamats apšaubīt šo paskaidrojumu ticamību. Šādā veidā tiesa ir apstiprinājusi iespējamību, ka policijas inspektors apzināti vai neapzināti ir kļūdījies.

Arguments, ka nav pamata neticēt valsts amatpersonām, nenoliedzami ir vājš, un tam ir viegli atrast pretargumentus. Diez vai ir iespējams atrast pietiekami spēcīgu attaisnojumu tām situācijām, kad tās pašas taisnīgās un nekļūdīgās valsts amatpersonas, kurām it kā neesot pamata neticēt, tiek piekertas kukuļņemšanā (Krimināllikuma 320. pants) un citos noziedzīgos nodarījumos. Kā liecina Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja informācija, 2010. gadā par iespējamām noziedzīgajiem nodarījumiem (pildot amata pienākumus – *autoru piezīme*) ir aizturēts gan prokurors, gan pašvaldības vadītājs, gan arī valsts un pašvaldības policijas darbinieki.¹⁰ Tas apliecina, ka arī valsts amatpersonas kļūdās un izdara pārkāpumus un to statuss *a priori* negarantē absolūtu ticamību šo personu teiktajam, turklāt tām piemīt arī savas subjektīvās intereses.

Latvijas Republikas Satversmes tiesa 2010. gada 2. februāra spriedumā lietā Nr. 2009-46-01 ir norādījusi, ka Satversmes 91. panta pirmajā teikumā nostiprinātā vienlīdzības principa uzdevums ir nodrošināt, lai tiktu īstenota tāda tiesiskas valsts prasība kā likumu aptveroša ietekme uz visām personām un lai likums tiktu piemērots bez jebkādam privilēģijām.¹¹ Šāda Satversmes 91. panta interpretācija, nenoliedzami, norāda uz absolūtu visu personu vienlīdzību tiesas un likuma priekšā, kas, izskatot lietu, nepieļauj iedalīt personas privātpersonās un amatpersonās un nepieļauj atšķirīgu pieeju šo personu teiktajam to atšķirīgā sabiedriskā stāvokļa dēļ.

Turklāt, gramatiski tulkojot Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta ceturto daļu, no tās neizriet, ka nav pamata neticēt valsts amatpersonai. Proti, tas, ka amatpersonām, pildot amata pienākumus, nav savu interešu, nozīmē, ka tās rīkojas valsts un sabiedrības, nevis savā labā, taču ne to, ka tās nekad nekļūdās.

Tāpat, ja likumdevējs būtu paredzējis, ka Ceļu policijas inspektoram, pildot dienesta pienākumus, nekad nav savu interešu, tas nekad nekļūdās un ka nav pamata apšaubīt tā paskaidrojumus, tad privātpersonai vispār nebūtu paredzēta iespēja apstrīdēt protokolus par it kā izdarītajiem administratīvajiem pārkāpumiem un pārsūdzēt administratīvos aktus, ar kuriem attiecīgais protokols atzīts par pamatotu un spēkā esošu.

Satversmes 91. panta iespējamie pārkāpumi

Piešķirot valsts amatpersonu – Ceļu policijas inspektoru – paskaidrojumiem augstāku ticamības pakāpi, administratīvās tiesas, iespējams, pārkāpj tiesiskās vienlīdzības un diskriminācijas aizlieguma principu.

Satversmes 91. pants paredz arī to, ka cilvēktiesības¹² tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas. To nosaka arī Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas¹³ 14. pants, cita starpā nosakot, ka nav pieļaujama diskriminācija jebkura atšķirīga stāvokļa dēļ. Tātad nav pieļaujama diskriminācija starp personām to atšķirīgā sabiedriskā stāvokļa (privātpersona un valsts amatpersona) dēļ.

Kā norādījis Eiropas Savienības tiesas tiesnesis Egils Levits, tiesiskās vienlīdzības princips neierobežoti darbojas publisko tiesību jomā – attiecībās starp valsti un privātpersonu. Valstij, izdodot, piemērojot un interpretējot tiesību normas, kas skar privātpersonas, jāievēro princips, ka visi cilvēki ir tiesiski vienlīdzīgi, tas ir, ar vienādām tiesībām un vienādiem pienākumiem.

¹⁴ Piešķirot augstāku ticamības pakāpi valsts amatpersonu teiktajam, tiesa diskriminē privātpersonu. Proti, vienādos apstākļos tiesa atšķirīgi attiecas pret personām, kurām ir dažāds sabiedriskais stāvoklis. Šo personu paskaidrojumi netiek vienādi izvērtēti, kaut gan saskaņā ar Administratīvo pārkāpumu kodeksa 243. panta pirmo daļu gan amatpersonas, gan privātpersonas paskaidrojumi ir atzīstami par vienlīdzīgiem pierādījumiem.

Turklāt šajā gadījumā jāņem vērā arī tas, ka ne jau privātpersonai ir jāpierāda – Ceļu policijas inspektori varētu būt kļūdījušies, bet gluži pretēji – inspektoriem jāpierāda, ka privātpersona patiešām ir izdarījusi attiecīgo administratīvo pārkāpumu. Tātad pierādīšanas pienākums jāuzņemas valstij.¹⁵ Līdz ar to nepamatots ir, piemēram, administratīvās lietas Nr. A42662208 spriedumā minētais: lai gan no pieteikuma izriet, ka policijas inspektors ir sagrozījis faktus, pieteikuma iesniedzējs nenorāda

nevienu apstākli, kāpēc policijas inspektoram tas būtu jādara. Autori norāda, ka, pirmkārt, pieteicējs nevar zināt, kāpēc ceļu policijas inspektoram vajadzētu apzināti sagrozīt faktus, un, otrkārt, pieteicējs lielākoties nekādā veidā nevar pierādīt, ka tas tomēr ir noticis.

Lai noskaidrotu, vai šajā situācijā ir iespējams konstatēt diskrimināciju, jāanalizē, vai ir konstatējama atšķirīga attieksme, vai šāds ierobežojums ir paredzēts likumā, vai šai atšķirīgajai attieksmei ir leģitīms mērķis un vai šāda rīcība ir nepieciešama demokrātiskā sabiedrībā. Iepriekš minētie kritēriji jāanalizē arī kopsakarā ar samērīguma principu.¹⁶

Šajā situācijā, neapšaubāmi, ir iespējams konstatēt atšķirīgu attieksmi. Proti, augstāka ticamības pakāpe tiek piešķirta, balstoties uz personas sabiedrisko stāvokli. Tiesa nemaz nevērtē iespējamību, ka Ceļu policijas inspektors, iespējams, tikai pirmo dienu strādā, bet pieteicējs – privātpersona – ir autovadītājs ar daudzu desmitu gadu pieredzi. Tiesa netieši ir noteikusi diskriminējošu kritēriju, kā attaisnot automātisku augstākas ticamības pakāpes piešķiršanu Ceļu policijas inspektoru paskaidrojumiem, aizbildinoties ar to, ka privātpersona visiem iespējamiem līdzekļiem noteikti cenšas izvairīties no soda, tāpēc tās paskaidrojumi ir mazāk ticami.¹⁷

Autori norāda, ka šādai tiesu praksei nav leģitīma mērķa. Par leģitīmu var atzīt tādu mērķi, kas norādīts Satversmes 116. pantā. Proti, leģitīmi mērķi ir 1) citu cilvēku tiesību, 2) demokrātiskas valsts iekārtas, 3) sabiedrības drošības, 4) labklājības un 5) tikumības aizsardzība. Automātiska augstākas ticamības pakāpes piešķiršana Valsts policijas inspektoru paskaidrojumiem nav attaisnojama ne ar vienu no iepriekš minētajiem leģitīmajiem mērķiem.

Tāpat arī šajā situācijā nav iespējams atzīt, ka šāda rīcība būtu nepieciešama demokrātiskā sabiedrībā. Jēdzienu "nepieciešamība demokrātiskā sabiedrībā" var pielīdzināt terminam "sociāla nepieciešamība". Termina "sociāla nepieciešamība" skaidrojumu var atrast Administratīvā procesa likuma 66. pantā, kurā minēts lietderības apsvērumu saturs. Saskaņā ar šā panta pirmās daļas 1. punktu viens no izdarāmajiem apsvērumiem ir administratīvā akta nepieciešamība, par kuru iestāde lemj, lai sasniegtu tiesisku (leģitīmu) mērķi.

Kā norādījis Egils Levits, šajā tiesību normā minētā nepieciešamība jāsaprot kā sociāla nepieciešamība attiecīgajā sabiedrības kontekstā, ņemot vērā demokrātiskās vērtības, un šāda koncepcija atbilst Eiropas Cilvēktiesību tiesas attīstītajai konstrukcijai "spiedīga sociāla vajadzība".¹⁸ Diez vai būtu iespējams apgalvot, ka mūsdienu demokrātiskā sabiedrībā privilēģiju piešķiršana valsts amatpersonai būtu atzīstama par "spiedīgu sociālu vajadzību". Līdz ar to autori secina, ka augstākas ticamības pakāpes piešķiršana valsts amatpersonu paskaidrojumiem nav nepieciešama demokrātiskā sabiedrībā.

Nav svarīgi, vai diskriminācija formulēta negatīvi (kā vienas grupas nostādīšana sliktākā stāvoklī par otru) vai pozitīvi (kā vienas grupas nostādīšana labākā stāvoklī par otru).¹⁹ Autori norāda, ka jebkāda veida diskriminācija ir pretēja Satversmes 91. pantā noteiktajam diskriminācijas aizlieguma principam.

Šāda tiesu prakse arī ir pretēja samērīguma principam. Administratīvā procesa likuma 13. pants paredz, ka būtiski privātpersonas tiesību ierobežojumi ir attaisnojami tikai ar nozīmīgu sabiedrības labumu. Autori uzskata, ka šāds privātpersonas pamattiesību – tiesību uz vienlīdzību tiesas priekšā – aizskārums nedod sabiedrībai nekādu labumu. Tieši otrādi – sabiedrībai zūd ticība tiesu varai kā neatkarīgam un objektīvam valsts varas atzaram. Līdz ar to zūd ticība tiesiskai valstij kopumā.

Administratīvā procesa likuma 154. panta trešā daļa paredz, ka tiesa spriedumā norāda, kāpēc tā vienam pierādījumam devusi priekšroku salīdzinājumā ar citu pierādījumu un atzinusi vienu faktu par pierādītu, bet citu – par nepierādītu. Analizējot administratīvo tiesu argumentāciju par augstākas ticamības pakāpes piešķiršanu valsts amatpersonu paskaidrojumiem, var secināt, ka faktiski tieši amatpersonas statuss ir tas, kas ļauj Ceļu policijas inspektora paskaidrojumus atzīt par ticamāku pierādījumu, kas pierāda it kā izdarīto ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu. Šāda pierādījumu jēdziena izpratne un novērtēšana nenoliedzami noved pie, iespējams, netaisnīga un neobjektīva tiesas nolēmuma.

No iepriekš minētā izriet, ka šobrīd pastāvošā administratīvo tiesu prakse, piešķirot augstāku ticamības pakāpi amatpersonu – Ceļu policijas inspektoru – paskaidrojumiem situācijās, kad nav tiešu pierādījumu, kas apliecinātu personas vainu izdarītajā ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumā, nav atbilstoša Satversmes 91. pantam.

Šaubas jātulko par labu privātpersonai

Administratīvajā procesā pastāv princips *in dubio pro civis*, proti, šaubas jātulko par labu privātpersonai. Šis princips uzskatāms par fundamentālu tiesību principu, jo tas ir sastopams ne tikai administratīvajās tiesībās, bet arī kriminālprocesā un civiltiesībās.²⁰ Līdz ar to tiesai, konstatējot, ka pastāv šaubas par to, vai persona patiešām ir izdarījusi administratīvo

pārkāpumu, vajadzētu apmierināt privātpersonas pieteikumu par soda atcelšanu, nevis meklēt argumentus, kas apstiprinātu Ceļu policijas inspektoru teikto.

Tomēr arī šā principa piemērošanu administratīvās tiesas ir centušās sašaurināt, norādot, ka princips jāpiemēro tikai tad, ja šaubas ir saprātīgas un pamatotas. Tā, piemēram, administratīvajā lietā Nr. A42556208 Administratīvā rajona tiesa ir norādījusi: "Tiesas ieskatā, princips "*in dubio pro civis*" nav tulkojams kā visas šaubas par labu indivīdam, bet gan, ka pamatotu šaubu gadījumā, tas ir, tādu, kas pēc visu pierādījumu izvērtēšanas joprojām pastāv, jānosliecas par labu indivīdam." ²¹ Autori norāda, ka nepastāv kritēriji (un tos arī būtu grūti izveidot), kas noteiktu, cik pamatotas vai nepamatotas ir šaubas. Turklāt situācijas, kad nav neviena pierādījuma, kas tieši pierādītu personas vainu, noteikti vajadzētu atzīt par saprātīgi šaubīgām.

Autori norāda, ka būtu grūti iedomāties, kādas varētu būt nesaprātīgas šaubas. Diez vai kvalificētiem administratīvo tiesu tiesnešiem jebkad kādā lietā ir bijušas vai varētu būt nesaprātīgas šaubas. Ikvienām šaubām parasti ir kāds pamats, un šajā gadījumā jebkādu neapstrīdamu pierādījumu trūkums ir atzīstams par pietiekamu pamatu saprātīgām šaubām.

Šo problēmu vēl nopietnāku un nozīmīgāku padara fakts, ka šādas administratīvo tiesu rīcības dēļ pastāv pamatots risks, ka privātpersona varētu tikt nepamatoti sodīta. Administratīvo pārkāpumu kodeksa 22. pants paredz, ka soda mērķis ir likuma ievērošanas garā audzināt personu, kura izdarījusi pārkāpumu. Līdz ar to jābūt pilnīgai un neklūdīgai pārliecībai, ka tiek sodīta persona, kura patiešām ir izdarījusi pārkāpumu. Šādu pārliecību var radīt tikai neapstrīdami pierādījumi, kas tieši pierāda personas vainu.

Turklāt administratīvo pārkāpumu lietas ir pielīdzināmas krimināllietām Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta izpratnē. ²² Tas nozīmē, ka tajās jāņem vērā arī nevainīguma prezumpcijas princips. Proti, persona uzskatāma par nevainīgu, ja nav pierādījumu par pretējo. Līdz ar to, ja pastāv divu lietas dalībnieku pretēji viedokļi, kurus neviens no šiem lietas dalībniekiem nevar nekādā citādā veidā pierādīt, tad uzskatāms, ka personas vaina nav pierādīta, jo divu personu subjektīvos paskaidrojumus nevar uzskatīt par objektīviem pierādījumiem – šādas situācijas nenoliedzami atzīstamas par saprātīgi šaubīgām.

Anglosakšu tiesību loka zinātnieki norāda uz principu, kas paredz, ka "labāk atbrīvot desmit vainīgus cilvēkus, nekā sodīt vienu nevainīgu". ²³ No tā izriet, ka ik reizi, kad valsts nespēj nodrošināt pietiekamus pierādījumus, kas apliecinātu, ka persona patiešām ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, piemēram, pārsniegusi atļauto braukšanas ātrumu, administratīvajai tiesai vajadzētu pieņemt privātpersonai labvēlīgu nolēmumu, tādējādi sodot valsti par tās nespēju ieviest efektīvu administratīvo pārkāpumu fiksēšanas sistēmu. Pretējā gadījumā par valsts neizdarību tiek sodīta privātpersona.

Iespējamie risinājumi

Situācijas, kad privātpersonas un Ceļu policijas inspektora paskaidrojumi ir atšķirīgi un nav nevienu citu pierādījumu, kas ļautu tiesai objektīvi izvērtēt, vai patiešām ir izdarīts administratīvais pārkāpums, faktiski rodas tādēļ, ka Ceļu policijas izmantotie tehniskie līdzekļi – braukšanas ātruma noteikšanas mērierīces (radari) – fiksē vienīgi ātrumu, taču nepierāda, kura persona to ir pārsniegusi. Turklāt šie radaru mērījumi netiek arī saglabāti, līdz ar to vēlāk nav iespējams pierādīt, ka ātrums vispār ticis pārsniegts.

Savukārt ar videoiekārtu, kas papildus ātruma mērījumam fiksē arī pārkāpēja vadīto transportlīdzekli, nav aprīkotas visas Ceļu policijas automašīnas. Tāpat arī videoieraksta funkcijas nav parastajiem radariem. Tādēļ Ceļu policijas inspektoram ir iespējams kļūdīties, nosakot, kurš transportlīdzeklis pārkāpj atļauto braukšanas ātrumu un vai ātrums vispār ticis pārsniegts. Vēl jo vairāk – arī tiesā pēc tam nav iespējams pierādīt, ka ātrums vispār ticis pārsniegts. Līdz ar to Ceļu policijas inspektora (tāpat kā privātpersonas) paskaidrojumi atspoguļo to subjektīvo viedokli par notikušo, un tādēļ nevar būt atzīstami par objektīviem pierādījumiem, uz kuru pamata tiesa varētu izlemt, vai patiesi ir izdarīts administratīvais pārkāpums.

Administratīvo pārkāpumu kodeksa 243. panta pirmā daļa paredz, ka pierādījumi ir jebkuri fakti, uz kuru pamata tiek noteikta administratīvā pārkāpuma esamība vai neesamība, pie administratīvās atbildības sauktās personas vaina un citi apstākļi, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā. Autori norāda, ka būtu nepieciešams grozīt minēto tiesību normu, paredzot, ka pierādījumi ir nevis jebkuri fakti, bet gan neapstrīdami fakti, kuru patiesumu apliecina citi neapstrīdami, objektīvi un pārbaudāmi pierādījumi.

Privātpersonai nedrīkst rasties nelabvēlīgas sekas tikai tāpēc, ka valsts, iespējams, finanšu līdzekļu trūkuma dēļ nespēj sagādāt objektīvus, neapstrīdamus pierādījumus, par kuru patiesumu nav šaubu. Privātpersonas nav vainīgas, ka Ceļu policijas inspektoru rīcībā esošais tehniskais aprīkojums ir nepietiekams, lai pierādītu, ka persona, kura tiek sodīta par atļautā braukšanas ātruma pārsniegšanu, patiešām to ir pārsniegusi. Līdz ar to, lai atrisinātu šo problēmu, nepieciešamas mainīt

sistēmu, kā tiek konstatēti atļautā braukšanas ātruma pārkāpumi (piemēram, visas Ceļu policijas automašīnas un parastos radarus vajadzētu aprīkot ar videoiekārtām), lai sodītas tiktu tikai tās personas, kuras patiešām ir vainīgas.

Protams, vieglāk ir pateikt, ka privātpersona noteikti cenšas izvairīties no soda un ka nav pierādījumu, kas ļautu apšaubīt Ceļu policijas inspektoru paskaidrojumus nekā censties izprast lietas būtību un saņemties mainīt iesīkstējušo valsts iestāžu un tiesu praksi, taču tādā gadījumā katra nepamatoti sodītā privātpersona ir viens solis tuvāk tiesiskuma iznīcībai. ■

¹ Pārfrāzēts Džordža Orvela citāts "Visi dzīvnieki ir vienlīdzīgi, bet daži dzīvnieki ir vienlīdzīgāki par citiem", kas publicēts romānā "Dzīvnieku ferma".

² Skat.: Džeriņš E. Tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpumi administratīvajās tiesās. Jurista Vārds, 21.10.2008., Nr. 40(545).

³ Šajā rakstā autori apskata problēmsituācijas, kas saistītas ar atļautā braukšanas ātruma pārkāpumiem (Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149. ⁸ pants).

⁴ Skat., piem., spriedumus lietās Nr. A42821509, Nr. A42662208, Nr. A42530808, Nr. A42726109, Nr. A42736808, Nr. A42565308, Nr. A42844409, Nr. A42510609, Nr. A42868509.

⁵ Ceļu policija ietilpst Valsts policijas kopējā struktūrā, un tā nav uzskatāma par atsevišķu policiju, tomēr šajā rakstā vienkāršības un saprotamības dēļ autori attiecīgos inspektoros dēvēs par Ceļu policijas, nevis Valsts policijas inspektoriem.

⁶ Piem., spriedumā lietā Nr. A42821509 norādīts: "Policijas darbinieku ziņojumiem un liecībām ir piedodama augstāka ticamības pakāpe, jo saskaņā ar likuma "Par policiju" 2. pantu policijas darbinieki ir valsts amatpersonas."

⁷ Skat., piem., spriedumus lietās Nr. A42662208, Nr. A42821509.

⁸ Pastāv ļoti daudzas un dažādas teorijas par cilvēciskās kļūdas faktoru, taču to vienojošais elements ir tas, ka cilvēki kļūdās visās dzīves jomās. Plašāk skat.: James Reason: Human Error. Cambridge: Cambridge Univ. Press 1992.

⁹ Skat., piem., Administratīvās rajona tiesas 2010. gada 26. maija spriedumu lietā Nr. A42781209.

¹⁰ Pieejams: <http://www.knab.gov.lv/lv/knab/press/article.php?id=310403> [skatīts 04.02.2011.].

¹¹ Skat. Satversmes tiesas 2010. gada 2. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-46-01 7. punktu.

¹² Tiesības uz taisnīgu tiesu un vienlīdzību likuma priekšā arī ir cilvēktiesības.

¹³ 1997. gada 13. jūnijā spēkā stājās likums "Par 1950. gada 4. novembra Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju un tās 1., 2., 4., 7. un 11. protokolu", ar kuru Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija ar protokoliem tika pieņemta un apstiprināta.

¹⁴ Levits E. Par tiesiskās vienlīdzības principu. Latvijas Vēstnesis, 08.05.2003., Nr. 68(2833).

¹⁵ Administratīvā procesa likuma 150. panta pirmā daļa paredz, ka iestādei jāpierāda tie apstākļi, uz kuriem tā atsaucas kā uz savu iebildumu pamatojumu.

¹⁶ Šāda metodoloģija tradicionāli tiek pielietota, analizējot iespējamās diskriminācijas gadījumus. Skat., piem., Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumus lietās "Socialist party and others v. Turkey" (20/1997/804/1007) un "Vogt v. Germany" (17851/91).

¹⁷ Skat., piem., Administratīvās rajona tiesas 2010. gada 14. oktobra sprieduma lietā Nr. A42899809 motīvu daļas 3.3. punkta otro daļu.

¹⁸ Skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 1. jūlija sprieduma lietā Nr. SKA-347/2010 13. punktu.

¹⁹ Levits E. Par tiesiskās vienlīdzības principu. Latvijas Vēstnesis, 08.05.2003., Nr. 68(2833).

²⁰ Kriminālprocesā personas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 19. pantu aizsargā nevainīguma prezumpcija. Savukārt civiltiesībās paredzēts, ka, piem., šaubu gadījumā par katru termiņu priekšroka dodama saistītajam, nevis tiesīgajam (skatīt Civillikuma 1584. pantu).

²¹ Skat. Administratīvās rajona tiesas 2010. gada 13. maija sprieduma lietā Nr. A42556208 12. punktu.

²² Skat. Satversmes tiesas 2002. gada 20. jūnija sprieduma lietā Nr. 2001-17-0106 secinājumu daļas 6.1. punktu.

²³ Šāds princips minēts: Saks E.R. "Multiple Personality Disorder and Criminal Responsibility". Pieejams: www.lawweb.usc.edu/why/students/orgs/ilj/assets/.../10-2%20Saks_Article.pdf.